

VERSLAG VRS CONINGS 2009

Rapportage van de ringactiviteiten van de Ringgroep Conings

GERINGDE VOGELS

Ringstation Overdinkel en nestkasten IVN Losser

Op het ringstation in Overdinkel werden 5889 vogels geringd verdeeld over 71 verschillende soorten. Nog niet eerder werden er in één jaar zoveel vogels gering. Ook het aantal van 71 verschillende soorten was nog niet eerder zo hoog. Elders in de gemeente Losser werden hoofdzakelijk in nestkasten 312 vogels geringd, maar ook de 3 jonge ooievaars vallen in deze categorie. In het verleden werden de ooievaars officieel geringd door 2 personen die hiervoor

landelijk waren aangewezen door het Vogeltrekstation, maar vanaf 2009 gebeurt dat door onze ringers met eigen ringen.

Er werden geen nieuwe soorten geringd, maar wel werd er op 6 oktober 2009 de tweede bladkoning geringd met een spectaculair vervolg, want al 6 dagen later werd “onze bladkoning” teruggevangen in Frankrijk. Ook bijzonder was de vangst van de derde kortsnavelboomkruiper op het ringstation ooit en de vangst van 2 spotvogels; deze laatste soort werd

voor het laatst gevangen en geringd in Overdinkel in 1992. Verder werden er van 10 vogelsoorten, die in de tabel met een *(asterisk) staan vermeld, nog niet eerder zoveel exemplaren in één jaar geringd.

De zwartkop was met 1899 exemplaren de meest geringde soort, waarbij vooral het aantal van 974 alleen in de maand september tot de verbeelding spreekt. Alleen op 5 september, toen het de hele dag stevig regende, werd er niet gevangen op het ringstation, maar op al die andere dagen werden er dagelijks meer dan 33 zwartkoppen geringd. Absolute topdag was 8 september met alleen al 87 zwartkoppen en nog 62 andere vogels. In totaal werden er deze maand 2054 vogels geringd, een aantal dat vroeger nog niet in één heel jaar werd geringd, maar met de invoering van de lokgeluiden sinds 2003 stegen de aantallen fors. Grote gele kwikstaarten heggenmussen, roodborsten, tuinfluiters, kleine karekieten en tjiftjaffen, die allen ook goed op lokgeluiden reageren werden ook veel gevangen en geringd.

Door het instorten van de muizenpopulatie hadden kerkuilen een slecht broedresultaat en was het aantal geringde pullen erg laag. Bij 5 broedparen van de kerkuil werden slechts 12 pullen geringd. Er waren ook minder broedparen van de torenvalk, maar de terugval was niet zo groot als bij de kerkuil. Slechts in één nestkast werden 6 nog niet vliegvlugge jongen aangetroffen en geringd. In een andere nestkast was de ringer te laat want de jonge torenvalken zaten al op uitvliegen.

Steenuilen, die een breder voedselspectrum hebben, hadden veel betere broedresultaten en een record aantal van 53 pullen werd geringd. In mei werd ook nog een adulte vogel geringd, die op het ringstation in mei in een mistnet was beland. Het plaatsen van speciale nestkasten voor steenuilen in het verleden werpt duidelijk zijn vruchten af.

Tijdens het winterse weer in januari en begin februari en eind december met een gesloten sneeuwdek verloren de kramsvogel gedreven door de honger hun angst en werden 123 exemplaren gevangen en geringd. Ook merels werden er toen wat meer geringd dan normaal. Zelfs veldleeuweriken, die nauwelijks nog durven neer te strijken door de beslotenheid van het ringstation, vielen weer in op de open-baan en eind december werden 13 exemplaren geringd.

Ondanks dat er geen sprake was van een koolmezen- of pimpelmezeninvasie zoals voorgaande jaren werden er wel bovengemiddelde aantallen geringd. Staartmezen scoorden heel goed, want nog niet

eerder werden er zoveel in één jaar geringd. Zoals gebruikelijk hingen er soms hele groepjes in één mistnet bij elkaar.

Vermoedelijk ook door de winterse omstandigheden in begin 2009 waren er meer overwinterende kepen en werden hiervan 65 exemplaren geringd. De laatste keer dat deze aantallen in Overdinkel werden geringd was al heel lang geleden; in de winter van 1985-1986 werden er 67 gevangen en geringd.

Van vogels, zoals sijs en barmsijs, die normaliter in najaar en voorjaar in grotere groepjes rondzwerfen, werd slechts van elk, één exemplaar uit het mistnet geplukt. Lokkers van gorzen werden node gemist, maar één rietgors werd er geringd, die zeker bij toeval in een mistnet was gevlogen.

Natuur- en vogelwerkgroep “de Grutto”

Het totaal aantal geringde vogels in 2009 was vergelijkbaar met het totaal aantal van 2008; slechts 61 vogels minder werden er in dit verslagjaar geringd. De diversiteit aan geringde soorten was in 2009 ook wat lager met een totaal van 39 met daarbij 10 soorten van de Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare broedvogels in Nederland. Het ringen van pullen van deze Rode Lijstsoorten heeft extra aandacht van het Vogeltrekstation.

De bonte vliegenvanger was weer koploper met 920 geringde exemplaren, waarvan 44 als adulte broedvogel die bij controle in de nestkasten werden aangetroffen. In tegenstelling tot voorgaande jaren vergde het ringen van alle nestjongen veel meer tijd omdat de spreiding in het broedproces bij de bonte vliegenvangers dit jaar enkele weken bedroeg en dus meerdere controles nodig waren. Er waren 8 nestkasten waarin 8 jonge bonte vliegenvangers zaten en dat is opmerkelijk veel. In deze zelfde drukke perioden hebben ook de gekraagde roodstaartjes jongen en een flink aantal van 67 pullen in nestkasten werden geringd.

In de 2^e week van mei waren de jonge spreuwen aan de beurt om geringd te worden en het waren er weer veel dit jaar. Wel een beetje minder dan vorig jaar maar nog altijd 739 krijsende en poepende pullen. In het verleden was Kleissen in Weerselo altijd het adres om veel spreuwen te ringen, maar de laatste jaren broedt de grootste kolonie bij Henk Plas in Agelo.

De boomklever is een soort die zich het laatste decennia sterk heeft uitgebreid. Het ophangen van veel nestkasten en de verouderende bossen zijn hier zeker debet aan. Er worden de laatste jaren ook steeds meer boomklevers geringd en 345 exemplaren in 2009 is top. In 8 nestkasten was het dringen geblazen want daarin zaten steeds 9 jonge boomklevers te wachten op een ring.

De aantallen boeren- en huiszwaluwen dat geringd werd was vergelijkbaar met de aantallen van vorig jaar. De beschikbare tijd van de vogelringers was bepalend voor de geringde aantallen.

Slechts een nestje met 6 grote gele kwikstaarten werd er geringd, maar er zaten enkele nestje op ontoegankelijke plekken en ook werden jongen aangetroffen die al te groot waren. Opmerkelijk was

de vondst van een nestje met 4 gele kwikstaarten midden in een maïsakker en een nestje met 6 witte kwikstaarten in de hoek van een dakgoot. De eigenaar, een ware natuurliefhebber, had gelukkig prima maatregelen getroffen om het nestje met kwikstaartjes te beschermen tegen overstromingen door plensbuien. In totaal werden 26 witte

kwikstaartjes in 5 nesten geringd.

Door wat extra aandacht te schenken aan de Rode Lijstsoort de grauwe vliegenvanger, lukte het 10 nestjes met in totaal 34 pullen te ringen, waarvan 3 nestjes een tweede legsel betroffen.

Eind juni werd een van onze ringers gebeld of hij ook gierzwaluwen wilde ringen. Natuurlijk wilde hij dat, want in Enschede bij Polaroid worden al 25 jaar lang gierzwaluwen in nestkasten geringd en misschien waren er mogelijkheden voor uitbreiding van deze steeds meer in de verdrukking komende boeiende vogels in Oldenzaal. De bewoner had bovenin de nok van zijn huis een kleine opening gemaakt waardoor de gierzwaluwen toegang hadden tot een holte bovenop zolder. Op de zolder was de holte met een doorzichtige plaatje afgedicht, waardoor men het broedproces van de gierzwaluwen kon volgen. Het plaatje werd even losgeschroefd en 3 reeds enkele weken oude, maar nog niet vliegvlugge gierzwaluwen, waren snel geringd.

Op 8 juni 2009 werden de eerste nestjes met kleine karekieten geringd en de laatste nestjes waren op 10 augustus aan de beurt. Het totale aantal kleine karekieten dat geringd werd in deze periode bedroeg 416 pullen die verdeeld zaten in 133 nestjes. Het aantal 2^e legsels van de kleine karekiet viel wat tegen. Uiteraard werd er ook weer goed opgelet of de kleine karekieten bezoek hadden gehad van een koekoek en stiekem een ei in hun nest was gedropt. En ja zeker want 18 koekoek werden er uiteindelijk geringd.

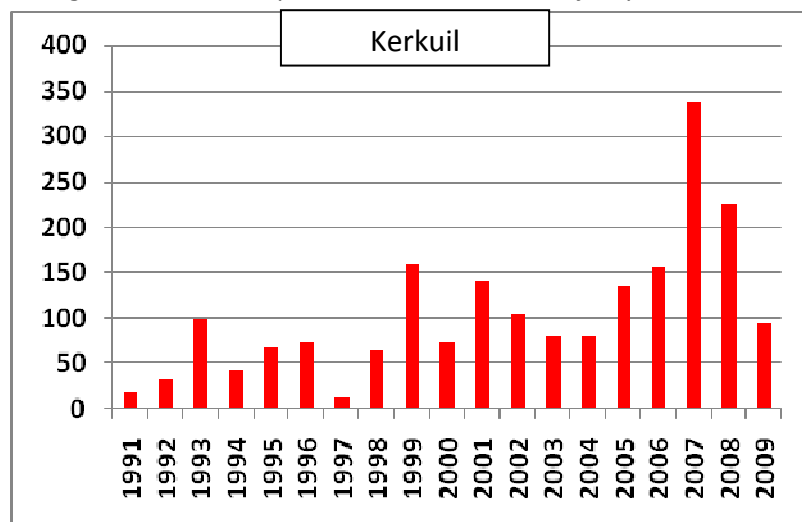
Van de Kievit werden uiteraard weer de meeste pullen geringd, want het is nog steeds onze talrijkste weidevogel en de pullen van de Kievit zijn redelijk makkelijk op te sporen in het korte gras waarin ze het liefst fourageren. Ook natte braakliggende terreinen genieten de voorkeur van Kieviten, zoals op een toekomstig bouwterrein achter de Hasseleres, waar $\frac{3}{4}$ van alle pullen werd geringd. Omdat op dit terrein in het broedseizoen ook nog gedeeltelijk plassen water stonden was het extra aantrekkelijk en broedden er ook nog enkele paartjes kleine plevieren, waarvan 2 maal 4 kleine pullen werden geringd.

Het was al behoorlijk wat jaartjes geleden dat er 7 jonge grutto's werden geringd, waarbij zelfs een voltallig nest met 4 pullen. Als deze nestvlinders eenmaal het nest verlaten hebben, zijn ze nauwelijks op te sporen in het hoge gras en zeker niet alle 4. Glück muss man haben! Dit geldt zeker voor het ringen van deze kritische weidevogel.

Minder geluk hadden de ringers op een andere locatie waar 4 jonge wulpen liepen, waarvan maar 3 exemplaren werden gevonden en geringd. Het vierde kuiken, toch al behoorlijk groot, bleef onvindbaar in het korte gras.

Evenals in 2008 werden er in 2009 geen jonge tureluurs geringd. Ofschoon wel weer de nodige paartjes in De Benneker succesvol gebroed hebben en ook weer pullen vliegvlug zijn geworden, werden er geen jongen geringd. Ook van de scholekster werden voor het eerst sinds vele jaren geen pullen geringd.

Het aantal geringde roofvogels en uilen daalde van 486 naar 293 in dit verslagjaar. Deze enorme daling met 193 exemplaren komt hoofdzakelijk op het conto van de kerkuil en de torenvalk. Er

werden 131 kerkuilen en 49 torenvalken minder geringd, terwijl bij de overige soorten geen grote verschillen in aantal geringde exemplaren was. De terugval bij de kerkuil was met 58% nog aanzienlijk groter als bij de torenvalk die met 38,5% daalde.

Verantwoordelijk voor deze slechte broedresultaten en dus minder pullen om te ringen was de sterke daling van de muizenstand die al in 2008 inzette. De schommelingen in

de veldmuizenstand is een bekend fenomeen en de kerkuil en torenvalk, die hoofdzakelijk van deze prooidiertjes leven, volgen deze cyclus. Dit is vooral heel duidelijk bij de kerkuil, die uitsluitend muizen pakt, terwijl de torenvalk als dagjager in staat is nog

gedeeltelijk op andere prooidieren, zoals kleine vogels, over te schakelen. In de grafiek is het verloop van het aantal geringde kerkuilen weergegeven en hierin zijn duidelijk de schommelingen in aantallen zichtbaar. Ook is een algemene toename in de loop der jaren zichtbaar, die ook landelijk wordt waargenomen. Na het absolute topjaar 2007 met gemiddeld meer dan 5 jongen per kast begon in 2008 een daling in te zetten met minder jonge kerkuilen per broedpaar en geen tweede broedsels zoals in 2007. In 2009 zijn veel broedparen in ons werkgebied niet tot broeden overgegaan, terwijl ze wel aanwezig waren. De broedparen die wel tot broeden kwamen, hadden aanmerkelijk kleinere legfels.

Hoewel de daling van de geringde aantallen torenvalken fors was met 38,5%, was het resultaat van 78 geringde jongen niet slecht. De algemene tendens is de laatste jaren wel stijgend te noemen. Het afgelopen jaar hadden op diverse lokaties de torenvalken de slag om de nestkasten verloren van de kauwtjes, die maar al te graag de nestkasten van de torenvalken willen inpikken. Door het sterk verminderde muizenaanbod hebben torenvalken ook andere prooien gevangen en in de nestkasten zijn ook vaker resten van kleinere vogels gevonden.

Het lukt ieder jaar weer meer steenuilen te ringen, die duidelijk profiteren van de ondersteuningsactie op geschikte lokaties speciale nestkasten te plaatsen. Het eerste jaar dat een nestkast geplaatst is, wil deze nog wel eens door een spreek worden bewoond, waarna het wel noodzakelijk is de overvloedig volgestopte nestkast weer toegankelijk te maken voor steenuilen. Bijna alle 78 geringde steenuilen zaten in nestkasten, maar ook werd weer een jonge steenuil aangetroffen op de vloer van een grote loopstal, nadat het jong een val van 8 meter vanachter het dakbeschot had overleefd. Het eindresultaat van geringde steenuilen had in 2009 nog aanzienlijk hoger kunnen zijn, maar er mislukten ook nogal wat broedsels en op 2 lokaties waren

de vogels al gevlogen.

Het geringde aantal bosuilen daalde met een kwart, maar de bosuilen hadden best nog een redelijk broedseizoen. De legfel waren over het algemeen kleiner met gemiddeld 2 jongen per broedpaar. In 10 bosuilkasten werden broedende holenduiven aangetroffen en ook waren er enkele kasten ingepikt door kauwtjes. Het is een teken dat er nogal wat bosuilen niet met broeden zijn begonnen als er zoveel kasten andere vogels worden aangetroffen.

In Agelo werden nog 2 havikken en 8 buizerden geringd.

SOORT	RINGSTATION OVERDINKEL	IVN LOSSER	DE GRUTTO WEERSELO	TOTAAL VRS CONINGS
1. Blauwe Reiger	2			2
2. Ooievaar		3		3
3. Havik			2	2
4. Sperwer	12			12
5. Buizerd	1		8	9

SOORT	RINGSTATION OVERDINKEL	IVN LOSSER	DE GRUTTO WEERSELO	TOTAAL VRS CONINGS
6.Torenvalk	1	6	78	85
7.Patrijs	2			2
8.Kleine Plevier			8	8
9.Kievit			38	38
10.Grutto			7	7
11.Wulp			5	5
12.Kokmeeuw	1			1
13.Holenduif			7	7
14.Houtduif	13			13
15.Turkse Tortel	2			2
16.Koekoek			18	18
17.Kerkuil		12	95	107
18.Steenuill	1	53	78	132
18.Bosuill			32	32
19.Ransuil	1			1
20.Gierzwaluw	1	23	3	27
21.Groene Specht	3			3
22.Grote Bonte Specht	6			6
23.Kleine Bonte Specht	1			1
24.Veldleeuwerik	16			16
25.Boerenwaluw	1		338	339
26.Huiswaluw			33	33
27.Boompieper	8			8
28.Graspieper	1			1
29.Gele Kwikstaart			4	4
30.Grote Gele Kwikstaart	69	66	6	141
31.Wtte Kwikstaart	2		26	28
32.Winterkoning	38			38
33.Heggenmus	383		10	393
34.Roodborst	332		10	342
35.Nachtegaal	1			1
36.Zwarte Roodstaart	1			1
37.Gekraagde Roodstaart	22		67	89
38.Merel	172		9	181
39.Kramsvogel	123			123
40.Zanglijster	67			67
41.Koperwiek	44			44
42.Grote Lijster	1			1
43.Sprinkhaanzanger	6			6
44.Rietzanger	3			3
45.Bosrietzanger	13			13
46.Kleine Karekiet	106		416	522
47.Spotvogel	2			2

SOORT	RINGSTATION OVERDINKEL	IVN LOSSER	DE GRUTTO WEERSELO	TOTAAL VRS CONINGS
48.Braamsluiper	11			11
49.Grasmus	25			25
50.Tuinfluit	188			188
51.Zwartkop	1899		1	1900
52.Bladkoning	1			1
53.Tjiftjaf	422			422
54.Fitis	6			6
55.Goudhaan	18			18
56.Vuurgoudhaan	6			6
57.Grauwe Vliegenvanger	1	5	34	40
58.Bonte Vliegenvanger	3	119	920	1042
59.Staartmees	73			73
60.Glanskop	8	9	56	73
61.Matkop	2			2
62.Kuifmees	5			5
63.Zwarte Mees	6			6
64.Pimpelmees	449		14	463
65.Koolmees	667		3	670
66.Boomklever	3	16	338	357
67.Kortsnavelboomkruiper	1			1
68.Boomkruiper	28			28
69.Gaai	1			1
70.Ekster	1			1
71.Kauw	130			130
72.Zwarte Kraai	1			1
73.Spreeuw	14		739	753
74.Huismus	76		4	80
75.Ringmus	45		63	108
76.Vink	176		4	180
77.Keep	65			65
78.Groenling	78		1	79
79.Sijs	1			1
80.Grote Barmsijs	1			1
81.Goudvink	1			1
82.Rietgors	1			1
Totaal exemplaren	5889	311	3457	9658
Totaal soorten	71	7	35	82

EIGEN TERUGVANGSTEN RINGSTATION OVERDINKEL

Het aantal eigen terugvangsten in 2009 bedroeg 1483 vogels en dat waren 126 exemplaren minder dan in 2008, maar er was in 2009 ook geen mezeninvasie. Kool- en pimpelmezen blijven vaker op een voerplek hangen en worden dus ook op een ringstation waar vogels natuurlijk ook gelokt worden met voer vaak teruggevangen.

De oudste vogels die werden teruggevangen waren een merel, een pimpelmees en twee vinken, die zelfs enkele keren werden teruggevangen. Deze vogels waren reeds in 2003 geringd in Overdinkel. De mooiste eigen terugvangst was van een grote gele kwikstaart op 18 september op de open-baan werd gevangen. Bij controle bleek de vogel al door ons zelf was geringd in 2007 als nestjong bij Schepersvonder in De Lutte. Bijzonder fraai was ook de terugvangst van 4 staartmezen die al in 2006 geringd waren. Twee staartmezen werden zowel op 10 als op 28 oktober samen teruggevangen.

Soort/Jaar	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Totaal
Buizerd						1		1
Torenvalk						1		1
Houtduif		1		1		1	1	4
Steenuil				1	1		1	3
Grote bonte specht				1			2	3
Groene specht			1			2	1	4
Grote gele kwikstaart					1			1
Winterkoning					4	8	14	26
Heggenmus			2	2	4	45	54	107
Roodborst				4	11	8	49	72
Merel	1		3	28	43	96	110	281
Zanglijster				2	2	4	7	15
Kramsvogel							1	1
Braamsluiper							3	3
Tuinfluitier							1	1
Zwartkop						1	21	22
Tjiftjaf						8	21	29
Goudhaan						5	4	9
Glanskop						2	2	4
Staatmees				6	4	17	34	61
Pimpelmees	1	2		7	18	89	152	269
Koolmees		10	12	3	31	146	153	355
Boomkruiper					1	1	7	9
Gaai							1	1
Kauw		1	1	1	5	15	38	61
Zwarte kraai							1	1
Huismus		1	1	3	8	9	18	40
Ringmus							1	1
Vink	5	7	9	16	12	7	15	71
Keep						3	5	8
Groenling				1	2	5	13	21
Totaal	7	22	29	76	147	472	730	1483
Totaal terugvangsten	360	389	603	786	744	1609	1483	

TERUGMELDINGEN

Van het vogeltrekstation in Arnhem werden 143 terugmeldingen ontvangen; hiervan waren er 30 afkomstig van vogels die hier door onze ringgroep waren geringd en uit het buitenland werden teruggemeld en 14 terugmeldingen hadden betrekking op vogels die een ring van een buitenlandse ringcentrale droegen en in ons werkgebied werden teruggevangen of gevonden. De buitenlandse berichten waren afkomstig uit België (18), Duitsland (10), Frankrijk (6), Litauwen (4), Polen (2), Spanje (2), Luxemburg (2), Finland (1), en Zweden (1). Het mag geen verrassing zijn dat de meeste terugmeldingen van Brussel werden ontvangen, want Belgen zijn superspecialisten in het vangen van vogels.

De meeste meldingen betroffen in nestkasten gecontroleerde bonte vliegenvangers, maar ook werden weer veel meldingen ontvangen van kerkuilen als verkeersslachtoffer en enkele kerkuilen verdrongen in een veedrinkbak, terwijl dit makkelijk is te voorkomen, door een houten balkje of plank in de bak te leggen.

Verder ontvingen we 11 terugmeldingen van zwartkoppen en hiervan zelfs 9 uit het buitenland. De spectaculairste melding was van de bladkoning die op 6 september 2009 werd geringd in Overdinkel en al 6 dagen later werd teruggevangen op het eiland Ouessant voor de Franse kust bij Brest.

Van enkele kool- en pimpelmezen met buitenlandse ring, die werden gevangen tijdens de invasie in oktober en november van 2008, kwam eindelijk een jaar later bericht waar ze geringd waren. Overigens is het nog steeds wachten op bericht van enkele mezen met Moskva en Gdansk-ring.

De interessantste meldingen waarvan de ring- of vindplaats met de nummers [] op onderstaand kaartje staan, werden ontvangen van:

[1]. Sperwer Helsinki C83943. Deze ring werd gevonden op 1 april 2009 in Agelo tussen oude stalmeest die werd verspreid over de moestuin. In eerste instantie kwam bericht uit Finland dat dit ringnummer niet in hun bestand zat en waarschijnlijk fout was afgelezen. Maar na een nieuwe melding kwam snel bericht dat de ring wel in een oud bestand stond en dat de ring was aangelegd op 19-06-1961 bij een sperwer op Signilskär een eiland voor de kust ZW van Finland. De ring was na 47 jaar en 6 maanden nog goed af te lezen, maar de Finse Ringcentrale had veel belangstelling voor deze wel zeer oude ring en vroeg de ring op te sturen, waarna de officiële terugmelding werd ontvangen.

[2]. Koolmees Kaunas VZ.81071 De koolmees werd gevangen op 7 november in Overdinkel tijdens de grote koolmezeninvasie van 2008. Geringd was de vogel op 8 oktober nadat de koolmees gevangen was in één van de grote Helgolandtraps van het grote ringstation Ventes Ragas in Litauwen, waar op sommige dagen in oktober 2008 meer dan 3000 vogels werden gevangen. De afstand van 994 km tot in Overdinkel werd afgelegd in 30 dagen en dus vloog deze koolmees gemiddeld 33 km per dag en dus net zo snel als de koolmezen uit het eerder genoemde onderzoek.

[2]. Pimpelmezen Kaunas VZ67623/VZ68842/VT88916 Naast de grote koolmezeninvasie was er ook sprake van een invasie van pimpelmezen, ofschoon de gevangen en geringde aantallen pimpelmezen in Overdinkel veel lager waren. Ringstations in het noorden en westen van ons land daarentegen vingen meer pimpelmezen dan koolmezen. Opmerkelijk genoeg werden er wel 3 pimpelmezen gevangen met een ring van de ringcentrale Kaunas van Litauwen en alle 3 waren geringd in Ventes Ragas. Één pimpelmees was al in 2006 geringd en de andere twee waren in 2008 geringd. Deze laatste twee pimpelmezen werden 4 dagen na elkaar geringd in Litauwen en ook precies 4 dagen na elkaar teruggevangen in Overdinkel. De afstand van 994 km hadden ze beiden afgelegd in 39 dg en dus bedroeg de dagelijks gemiddeld gevlogen afstand 25,5 km. De gemiddelde snelheid van trekkende pimpelmezen aan de Oostzee tussen Estland en Polen tijdens eerder genoemd onderzoek bedroeg 28,4 km. Het verschil in snelheid tussen koolmees en pimpelmees tijdens de trek wordt verklaard door de grotere vleugellengte van de koolmees.

[3]. Koolmees Gdansk KB94227. Tijdens de koolmezeninvasie in 2008 werden 3 exemplaren gevangen met een ring van de Poolse ringcentrale Gdansk. Van slechts één exemplaar werden in 2009 de ringgegevens ontvangen. Deze koolmees werd op 20 september 2008 geringd op ringstation Mierzeja Wislane aan de kust van de Oostzee. Op 6 oktober 2008 vloog de koolmees in een mistnet

van ons ringstation in Overdinkel. De afstand die de koolmees in 16 dagen had afgelegd bedroeg 856 km; gemiddeld is dat 53,5 km per dag. Bij een onderzoek naar de mezentrek waaraan 6 ringstations aan de Oostzee tussen Estland en Polen deelnamen was de dagelijks afgelegde afstand vrij constant 33,5 km per dag.

[4]. Koolmees Arnhem V405534 Van de vele koolmezen die in oktober 2008 tijdens die invasie werden gevangen en geringd, zijn inmiddels enkele exemplaren teruggemeld. Één exemplaar verongelukte in Ermelo tegen een raam en één ander werd teruggevangen in Terwolde. Een derde koolmees vloog tot in België en werd in Steenokkerzeel gevangen en gecontroleerd. Deze 3 koolmezen werden allen in oktober 2008 gemeld. Op 9 maart 2009 werd de 4e koolmees teruggemeld, maar nu kwam de terugmelding uit een andere richting, want de mees was alweer op de terugweg naar het noordoosten en werd langs de kust van de Oostzee in Miedzyzdroje in Polen gevangen.

[5]. Kleine Karekiet Stockholm CD51488 Dit is de tweede terugmelding van een kleine karekiet met een ring van de Zweedse ringcentrale in Stockholm. De vogel werd gevangen en geringd op 10 september 2006 samen met 12 andere kleine karekieten op die dag in de Flommen rietvelden. Deze liggen bij het bekende vogeltretpunt Falsterbo in de uiterste zuidwest punt van Zweden, waar veel vogels in de herfst de oversteek maken naar Denemarken.

[6]. Torenavalk Arnhem 3666095. Op 13 juni 2008 werd de torenvalk geringd in Agelo, samen met 4 andere jongen bovenop een muur van een stal. Na het uitvliegen en zelfstandig worden volgde de dispersie en daarbij kwam deze vogel terecht in Wesselstorf in het Noordoosten van Duitsland op 411 km. Hier werd de torenvalk in februari onder winterse omstandigheden dood gevonden. Nog niet eerder werd een torenvalk van zover teruggemeld uit noordoostelijke richting; meestal vliegen ze niet verder dan 100 to 150 km waarbij een zuidwestelijke richting de voorkeur geniet.

[7]. Kerkuil Arnhem Arnhem 5402838. Van de vele jonge kerkuilen die in 2007 werden geringd, kwamen ook weer diverse terugmeldingen binnen. Deze kerkuil was wel behoorlijk ver getrokken. Vanuit Albergen, waar de vogel op 26 mei 2007 was geringd, trok de jonge kerkuil helemaal naar het gebied van de Müritz in Mecklenburg-Vorpommern. In de plaats Waren werd de kerkuil uiteindelijk op 15 januari 2008 gewond gevonden en ging uiteindelijk ook dood aan deze verwonding. De afgelegde afstand bedroeg 417 km en dat is ver voor een kerkuil.

[8]. Zwartkop Arnhem V388034. Op 19 juni 2009 werd de zwartkop dood gevonden in Nindorf in Duitsland. Het was de eerste terugmelding van een zwartkop in het bestand van VRS Conings, die midden in het broedseizoen dood werd teruggemeld. Alle andere 40 zwartkoppen zijn teruggemeld tijdens de voorjaars- of najaarstrek. Veruit de meeste zwartkoppen zijn gevangen op ringstations en slechts 5 vogels zijn dood gevonden of gepakt door een kat of roofvogel.

[9]. Bonte Vliegenvanger Arnhem AP46508. Deze bonte vliegenvanger werd teruggemeld uit Westerstede in Noord-Duitsland op 113 km afstand van Volthe waar de vogel als nestjong een jaar eerder was geringd. De vogel was opmerkelijk ver op zoek gegaan naar een broedplek; de meesten zoeken een plek in de omgeving tot op enkele tientallen km van waar ze uitgevlogen zijn als nestjong.

[10]. Torenavalk Arnhem 3666070. Als nestjong in een nestkast geringd op 9 juni 2008 in Lemselo werd deze torenvalk één jaar later op 8 juni 2009 bij Coevorden gevangen. De torenvalk had een broedsel en werd in het kader van een RAS project voorzien van een kleurring. Retrapping Adults for Survival (RAS)-project is een ringproject van het VT. Het doel van het project is om terugvangstgegevens te verzamelen, die mogelijk maken om de overlevingskansen van een reeks van vogels te volgen in verschillende broedgebieden. Voor een klein aantal soorten, die moeilijk te vangen zijn, kan het aanleggen van kleurringen aan te bevelen zijn. Daarbij horen natuurlijk wel zeer intensieve pogingen om in latere jaren die kleurringen af te lezen. Deze methode kan beter zijn dan het steeds weer terugvangen. Het kleurringen van deze torenvalk had al snel succes, want op 18 en 24 augustus 2009 werd de torenvalk bij Holthone in de buurt van Coevorden gesignaleerd. De kleurring was met behulp van een kijker of telescoop afgelezen.

[11]. Grote gele kwikstaart Arnhem AN03193 Op 18 september werden in één slag 3 grote gele kwikstaarten gevangen; een zeer goede slag, want meestal blijft het bij één of twee exemplaren, omdat deze fraaie vogels solitair of in heel kleine groepjes trekken. Toen de eerste grote gele

kwikstaart uit het bewaarzakje werd gehaald, bleek deze al geringd te zijn. Nog niet eerder werd een geringd exemplaar gevangen, dus snel werd het nummer afgelezen. De ringserie kwam bekend voor en inderdaad de grote gele kwikstaart was op 25-04-2007 door ons zelf geringd als nestjong in een nestkast bij Schepersvonder in De Lutte.

[12]. Scholekster Arnhem 5434393 Scholeksters die in ons gebied worden geboren, keren pas in hun derde of vierde zomer terug in het broedgebied. De eerste jaren brengen ze door op gemeenschappelijke plekken in de kuststreek en nemen nog niet deel aan het broedproces. Het ringnummer van deze 2^ejaars scholekster, die was geringd op 24 juni 2008 als niet vliegvlug jong bij Rossum, werd met behulp van een telescoop afgelezen bij Den Helder op 3 juli 2009. Op slaapplaatsen en sozen zijn de ringen van scholeksters met enig geduld goed af te lezen.

[13]. Havik Helgoland 4092987. Deze havik werd op 1 juni 2008 geringd als nestjong in het Reichswald, een zeer groot bos zuidoost van Nijmegen en vlak over de grens in Duitsland. Op 9 augustus 2009, dus de jonge havik was net goed en wel zelfstandig geworden, werd de vogel gevangen en gecontroleerd in Agelo. Het is droevig gesteld met de havikstand in Twente, dus kunnen we wel wat aanvulling van elders gebruiken.

[14]. Kerkuil Arnhem 5318376. Als winterweer met gesloten sneeuwdek langer aanhoudt, vallen veel slachtoffers onder de uilen en de kerkuil in het bijzonder. Wegen en wegbermen waar de sneeuw het eerst verdwijnt worden de kerkuilen dan noodlottig want het autoverkeer raast tegenwoordig dag en nacht door. Deze kerkuil afkomstig uit een nestkast in De Lutte, had zich gevestigd in Bad Zwischenahn in Duitsland en werd als verkeersslachtoffer gemeld tijdens het winterweer van januari 2009.

[15]. Torenvalk Bruxelles E.340777 [9] Op 4 juni 2008 was deze torenvalk geringd als nestjong in Weelde in België en 53 dagen later op 27 juli 2008 in Overdinkel dood gevonden. De torenvalk was nog niet vliegvlug toen hij werd geringd en is na het uitvliegen snel hier beland. Tijdens de dispersie verplaatsen torenvalken zich in elke willekeurige richting op zoek naar muizen.

[16]. Zwartkop Bruxelles 10939311/ Zwartkop Arnhem V388149 Ondanks de vele terugmeldingen van zwartkoppen is over de trek van deze zich sterk uitbreidende soort nog lang niet alles bekend. Terwijl deze zwartkop, geringd op 13 september 2008 in België naar het noordoosten trekt en op 7 oktober 2008 op het ringstation in Overdinkel wordt gevangen en gecontroleerd, wordt een zwartkop die geringd is op 19 september 2008 in Overdinkel in België op 7 oktober 2008 teruggemeld. In dezelfde periode dat zwartkoppen naar zuidwesten vliegen, zijn er ook veel zwartkoppen die in noordoostelijke richting trekken. Dit trekgedrag in tegengestelde richting staat bekend als "reverse migration".

[17]. Kerkuil Arnhem 5438555 De meeste terugmeldingen werden weer ontvangen van kerkuilen en natuurlijk bijna allemaal betrof het meldingen van verongelukte exemplaren. Helaas waren er ook weer 3 meldingen van kerkuilen die in een veedrinkbak waren verdronken., terwijl dit heel eenvoudig is te voorkomen. Een balk of plank in de veedrinkbak en de uil kan er zelf weer uit klauteren. Gelukkig waren er ook enkele positievere meldingen van kerkuilen die levend in een nestkast werden gecontroleerd of gevangen door een ringer, zoals dit exemplaar in Knokke in België overkwam. Er worden zelden kerkuilen van bij ons teruggemeld uit België.

[18]. Scholekster Arnhem 5438387 Als een weidevogel wordt teruggemeld uit Frankrijk, is deze meestal geschoten. Maar het kan ook anders zoals uit de terugmelding van deze scholekster blijkt. De vogel werd geringd samen met 2 andere pullen op 13 juni 2008 in De Benneker bij Rossum. Om de al redelijk grote maar net niet vliegvlugge scholeksters te pakken was een snelle rit met een terreinwagen de beste methode. Een van deze 3 scholekster werd op 1 augustus 2009 in Noord Frankrijk aan de kust gevangen en gecontroleerd door een Française zoals uit de terugmelding bleek.

[19]. Boerenzwaluw Arnhem AG34516. [16] Ondanks dat er veel boerenzwaluwen zijn geringd, zeker tijdens het RAS-project enkele jaren geleden, worden er maar weinig boerenzwaluwen van elders teruggemeld en bijna nooit wordt er een teruggemeld uit het buitenland. Op 14 augustus 2009 werd er eindelijk weer eens een boerenzwaluw van ons teruggevangen en wel in het buitenland op het ringstation Uebersyren in Luxemburg. En het was al een behoorlijk oude zwaluw want dit mannetje was al geringd op 24 juni 2004 in Rossum als nestjong.

[19]. Kleine Karekiet Arnhem AN52466 [14] Op de zelfde dag werd er op het ringstation Uebersyren in Luxemburg nog een vogel gevangen die geringd was door VRS Conings. Het was een kleine karekiet die op 9 augustus 2008 geringd was in Overdinkel en de eerste terugmelding van deze soort uit Luxemburg.

[20]. Bladkoning Arnhem Y38812 Zie hoofdstuk VRS Conings/Bladkoning

[21]. Roodborst AS17884 Ofschoon er jaarlijks enkele honderden roodborsten worden geringd in Overdinkel is deze terugmelding pas de tweede uit het buitenland. De roodborst werd na 16 dagen teruggevangen in Lyarne aan de westkust van Frankrijk en had al 867 km afgelegd en op pad naar zijn overwinteringsgebied. Veel roodborsten trekken om te overwinteren in de richting van Frankrijk, Spanje, Portugal en zelfs tot in Marokko.

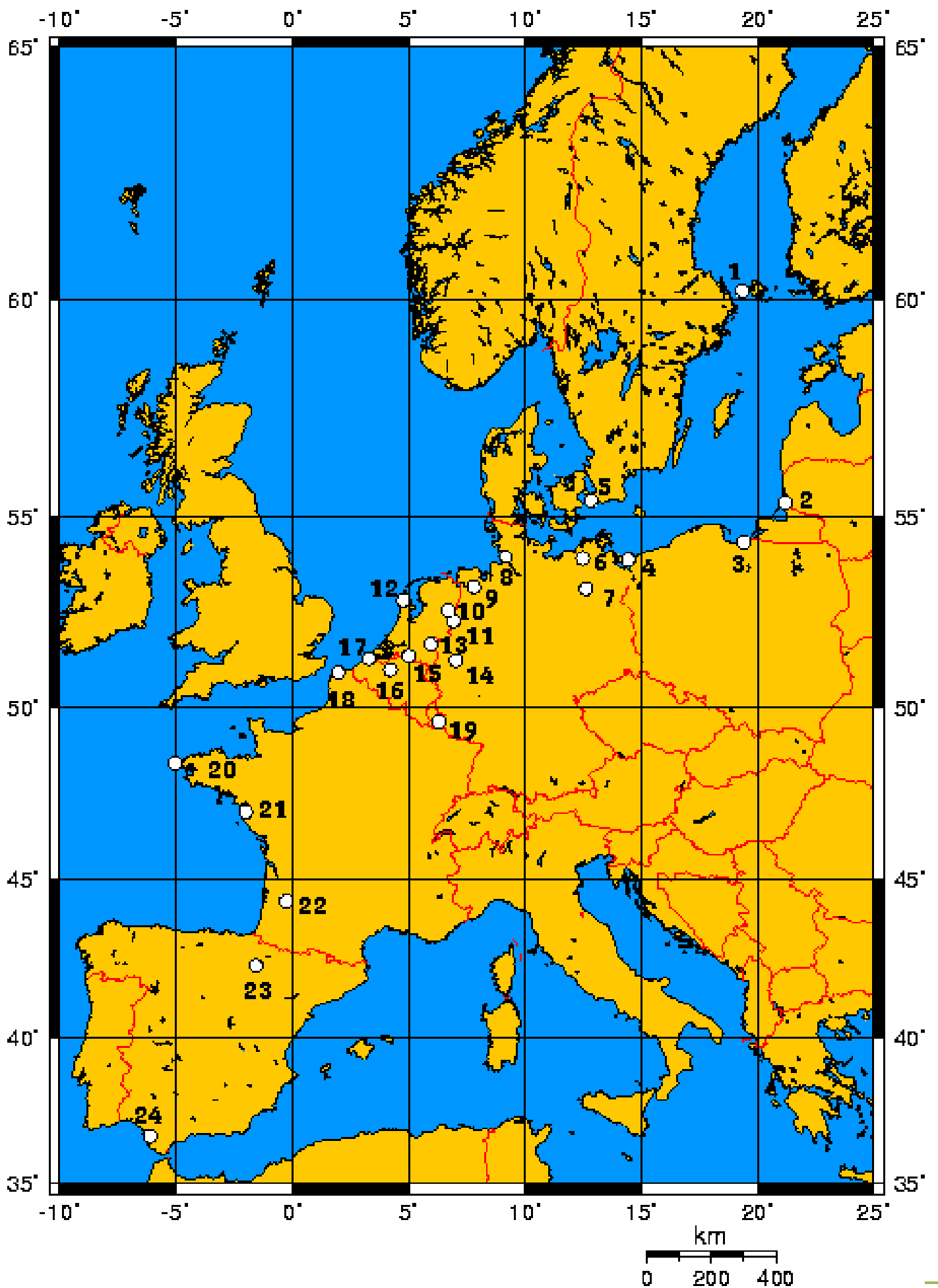
[22]. Zwartkop Arnhem V405415 Een terugmelding volgens het boekje uit Frankrijk. De terugmelding werd al een maand na de terugvangst op het grote ringstation Villeton in Frankrijk ontvangen. De leeftijd van dit vrouwtje zwartkop was correct. De zwartkop volgde precies koers 210°-215° volgens de verwachte trekroute naar het zuiden. En de terugvangstdatum viel middenin de piek van de trek van de zwartkoppen.

[23]. Tjiftjaf Arnhem Y38511 Terugmeldingen van een tjiftjaf zijn er niet veel en bijna altijd zijn deze dan van vogels die elders zijn teruggevangen. De kans dat een geringd exemplaar wordt gevonden is bij deze kleine vogels te verwaarlozen. Dit is de tweede terugmelding van een tjiftjaf die is gevangen in Spanje. De tjiftjaf werd op 31 juli 2009 geringd in Overdinkel als 1^e KJ vogel. Onze tjiftjaffen overwinteren in Zuid-Spanje en Noord-Afrika en deze vogel was op 3 oktober al gearriveerd in het noorden van Spanje en had dus bijna zijn overwinteringsgebied bereikt.

[24]. Zwartkop Arnhem V315510. Een overwinterende zwartkop werd dood teruggemeld uit Zuid-Spanje op 2011 km. De vogel was op 27 februari 2009 in Cadiz tegen een raam gevlogen en had dit niet overleefd. Nog niet eerder werd een zwartkop van VRS Conings van zover zuidelijk teruggemeld.

Roodborst . Fraaie terugmelding uit Frankrijk

VOGELSOORT RINGNUMMER	RINGDATUM RINGPLAATS/LAND	VINDDATUM RINDPLAATS/LAND	AFSTAND/ TIJD	BIJZONDERHEID
Havik Helgoland 4092987	01-06-2008 Grafwegen/Duitsland	09-08-2008 Agelo	96 km 69 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Havik Arnhem 6135796	08-08-2008 Agelo	07-10-2008 Markelo	25 km 60 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Sperwer Helsinki C 83943	13-09-1961 Signilskär/Finland	01-04-2009 Agelo	1160 km 47 jr 6 mdn	Alleen ring gevonden
Sperwer Arnhem 3608498	06-02-2009 Ringstation Overdinkel	07-03-2009 Glanerbrug	4 km 29 dg	Dood, verkeersslachtoffer
Sperwer Arnhem 1398273	27-11-2009 Ringstation Overdinkel	30-11-2009 Overdinkel	1 km 3 dg	Dood
Buizerd Arnhem 6072450	29-11-1993 Enschede	12-04-2009 Enschede	2 km 5613 dg	Dood, korter dan één week
Torenvalk Arnhem 3601218	29-05-2007 Lemselo	19-10-2009 Engbertsdijkvenen	20 km 874 dg	Dood
Torenvalk Bruxelles E340777	04-06-2008 Weelde/België	27-07-2008 Overdinkel	167 km 53 dg	Dood, korter dan één week
Torenvalk Arnhem 3608507	21-05-2008 De Lutte	28-07-2009 Deurningen	8 km 433 dg	Dood, verkeersslachtoffer
Torenvalk Arnhem 3608540	23-05-2008 Rossum	23-05-2009 Denekamp	5 km 365 dg	Dood, verdronken
Torenvalk Arnhem 3648305	04-06-2007 Belfeld, Limburg	12-01-2009 Fleringen	127 km 588 dg	Dood, korter dan één week
Torenvalk Arnhem 3666070	09-06-2008 Lemselo	08-06-2009 Coevorden	37 km 364 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Torenvalk Arnhem 3666070	09-06-2008 Lemselo	18-08-2009 Holthone, Drente	38 km 435 dg	Levend, ring afgelezen
Torenvalk Arnhem 3666070	09-06-2008 Lemselo	24-08-2009 Holthone. Drente	38 km 441 dg	Levend, ring afgelezen
Torenvalk Arnhem 3666095	13-06-2008 Agelo	22-02-2009 Wesselstorf/Duitsland	411 km 254 dg	Dood, korter dan één week
Scholekster Arnhem 5434387	13-06-2008 De Benneker, Rossum	01-08-2009 Hemmes de Marck/ Frankrijk	375 km 414 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Scholekster Arnhem 5434393	24-06-2008 Rossum	03-07-2009 Kooysluis, Den Helder	156 km 374 dg	Levend, ring afgelezen
Kerkuil Arnhem 5272529	17-06-1993 Ruinen	22-11-2008 Geesteren	47 km 5637 dg	Dood
Kerkuil Arnhem 5318040	21-06-2001 Beuningen	23-05-2009 De Lutte	4 km 2893 dg	Dood, verkeersslachtoffer
Kerkuil Arnhem 5318376	24-06-2006 De Lutte	14-01-2009 ZwischenahnDuitsland	121 km 935 dg	Dood, verkeersslachtoffer
Kerkuil Arnhem 5329005	28-05-1999 Tubbergen	12-01-2009 Fleringen	4 km 3517 dg	Dood, verkeersslachtoffer
Kerkuil Arnhem 5338518	26-06-1999 Vasse	09-03-2009 Rhede/Duitsland	69 km 3544 dg	Dood, korter dan één week
Kerkuil Arnhem 5346553	05-06-2000 Saasveld	13-06-2009 Neede	27 km 3295 dg	Dood in nestkast
Kerkuil Arnhem 5376664	12-08-2006 Geesteren	29-01-2009 Langeveen	15 km 901 dg	Dood, verkeersslachtoffer

VOGELSOORT RINGNUMMER	RINGDATUM RINGPLAATS/LAND	VINDDATUM RINDPLAATS/LAND	AFSTAND/ TIJD	BIJZONDERHEID
Kerkuil Arnhem 5376691	12-05-2007 Albergen	02-02-2009 Diffelen	20 km 632 dg	Dood, verkeersslachtoffer
Kerkuil Arnhem 5402818	26-05-2007 Geesteren	10-10-2008 Geesteren	1 km 503 dg	Dood, korter dan één week
Kerkuil Arnhem 5402837	26-05-2007 Albergen	20-02-2009 Almelo	3 km 636 dg	Ziek of gewond
Kerkuil Arnhem 5402838	26-05-2007 Albergen	15-01-2008 Waren/Duitsland	417 km 234 dg	Dood, na verwonding
Kerkuil Arnhem 5402957	30-05-2007 De Lutte	02-10-2009 Falmignoul/ België	274 km 856 dg	Dood, verkeersslachtoffer
Kerkuil Arnhem 5402988	08-06-2007 Weerselo	19-03-2009 Loobeek, Limburg	106 km 650 dg	Dood, verkeersslachtoffer
Kerkuil Arnhem 5405414	06-08-2007 Lemselo	15-02-2009 Deurningen	3 km 559 dg	Dood
Kerkuil Arnhem 5405534	07-06-2008 Geesteren	02-01-2009 Ferwert, Friesland	114 km 209 dg	Dood, verkeersslachtoffer
Kerkuil Arnhem 5405539	11-06-2008 Albergen	21-10-2008 Losser	24 km 132 dg	Dood, verkeersslachtoffer
Kerkuil Arnhem 5405547	12-06-2008 Albergen	07-04-2009 Berghem, Brabant	107 km 299 dg	Dood, treinslachtoffer
Kerkuil Arnhem 5405613	28-07-2009 Losser	13-09-2009 Losser	1 km 47 dg	Dood, verdronken in veedrinkbak
Kerkuil Arnhem 5420403	14-06-2007 Ommen	03-04-2009 Albergen	30 km 659 dg	Dood
Kerkuil Arnhem 5434381	05-06-2008 Weerselo	15-07-2008 Weerselo	2 km 40 dg	Dood, verdronken in veedrinkbak
Kerkuil Arnhem 5438488	18-06-2008 Agelo	10-08-2009 Nijetzijde, Friesland	81 km 418 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Kerkuil Arnhem 5438548	01-07-2008 Losser	28-03-2009 Ter Idzard, Friesland	95 km 270 dg	Dood, onbekend hoe lang al
Kerkuil Arnhem 5438555	03-07-2008 De Lutte	25-10-2008 Knokke/België	278 km 114 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Kerkuil Arnhem 5438565	08-07-2008 Volthe	08-08-2008 Tilligte	1 km 31 dg	Dood, verdronken in veedrinkbak
Kerkuil Arnhem 5438597	29-06-2009 Weerselo	05-10-2009 Geesteren	11 km 98 dg	Dood, verkeersslachtoffer
Kerkuil Arnhem 5439240	20-06-2008 Rossum	19-03-2009 Scharendijke, Zeeland	220 km 272 dg	Dood, onbekend hoe lang
Kerkuil Arnhem 5439282	08-07-2008 Geesteren	11-02-2009 Borger Drente	48 km 218 dg	Dood, verkeersslachtoffer
Kerkuil Arnhem 5439283	10-07-2008 Ootmarsum	10-01-2009 Vriezenveen	18 km 184 dg	Dood, verkeersslachtoffer
Kerkuil Arnhem 5439336	27-06-2009 Albergen	15-11-2009 Hertme	7 km 141 dg	Dood
Kerkuil Arnhem 5439338	27-06-2009 Albergen	22-12-2009 Marrum, Friesland	124 km 178 dg	Dood, binnengevlogen
Kerkuil Arnhem 5439341	05-07-2009 Tubbergen	22-10-2009 Elim	32 km 109 dg	Dood

VOGELSOORT RINGNUMMER	RINGDATUM RINGPLAATS/LAND	VINDDATUM RINDPLAATS/LAND	AFSTAND/ TIJD	BIJZONDERHEID
Steenuil Arnhem 3215445	23-05-2006 Rossum	06-06-2009 Rossum	10 km 1110 dg	Dood, korter dan één week
Steenuil Arnhem 3522670	20-05-1999 Losser	04-06-2009 Beuningen	7 km 3668 dg	Levend in nestkast met broedsel
Steenuil Arnhem 3601242	05-07-2007 Agelo	03-06-2009 Saasveld	9 km 729 dg	Levend in nestkast met broedsel
Steenuil Arnhem 3608245	04-06-2007 Overdinkel	18-04-2009 Overdinkel	4 km 684 dg	Dood, korter dan één week
Steenuil Arnhem 3608503	19-05-2008 Gammelke	15-09-2008 Deurningen	1 km 119 dg	Dood, verkeersslachtoffer
Steenuil Arnhem 3622157	29-05-2006 Agelo	09-06-2009 Agelo	0 km 1107 dg	Levend in nestkast met broedsel
Steenuil Arnhem 3666137	03-06-2009 Deurningen	25-06-2009 Weerselo	1 km 22 dg	Dood, verkeersslachtoffer
Steenuil Arnhem 3666246	02-06-2008 Gammelke	15-08-2009 Gammelke	1 km 74 dg	Dood, verdronken in veedrinkbak
Bosuil Arnhem 6072427	05-05-1993 Enschede	27-06-2008 Enschede	5 km 5532 dg	Dood, korter dan 1 Week
Bosuil Arnhem 6135053	01-05-2007 Agelo	27-12-2009 Tilligte	3 km 971 dg	Levend, losgelaten door niet-ringer
Bosuil Arnhem 6137218	28-04-2009 Agelo	15-08-2009 Ootmarsum	1 km 109 dg	Dood, korter dan één week
Bosuil Arnhem 6137225	01-05-2009 Agelo	30-11-2009 Ootmarsum	5 km 213 dg	Dood, verkeersslachtoffer
Bosuil Arnhem 6137235	15-05-2009 Weerselo	18-05-2009 Weerselo	0 km 0 km	Dood, gepakt door onbekend dier
Koekoek Arnhem 1510585	16-06-2009 Fleringen	10-07-2009 Fleringen	0 km 24 dg	Dood, verdronken
Boerenzwaluw Arnhem AG34516	24-06-2004 Rossum	14-08-2009 Uebersyren/ Luxemburg	305 km 1877 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Heggenmus Arnhem AL59695	12-09-2006 Ringstation Overdinkel	07-01-2009 De Lutte	8 km 848 dg	Dood, raamslachtoffer
Roodborst Arnhem AS17026	31-03-2009 Ringstation Overdinkel	16-04-2009 Overdinkel	0 km 16 dg	Dood, raamslachtoffer
Roodborst Arnhem AS17884	14-09-2009 Ringstation Overdinkel	30-09-2009 Lyarne/Frankrijk	867 km 16 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Grote Gele Kwikstaart Arnhem AN03193	25-04-2007 De Lutte	18-09-2009 Ringstation Overdinkel	8 km 877 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Grote Gele Kwikstaart Arnhem AN05698	05-11-2007 Ringstation Overdinkel	08-01-2009 Losser	2 km 430 dg	Dood, binnengevlogen
Merel Arnhem L173226	12-02-2003 Agelo	17-09-2009 Agelo	0 km 2409 dg	Dood, verwonding of ziek
Merel Arnhem L230011	09-10-2004 Ringstation Overdinkel	20-10-2009 Loner, Assen	90 km 1837 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Kleine Karekiet Stockholm CD.51488	10-09-2006 Falsterbo/Zweden	09-09-2008 Ringstation Overdinkel	519 km 730 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd

VOGELSOORT RINGNUMMER	RINGDATUM RINGPLAATS/LAND	VINDDATUM RINDPLAATS/LAND	AFSTAND/ TIJD	BIJZONDERHEID
Kleine Karekiet Bruxelles 10228311	19-07-2007 Oosthoven/België	22-08-2008 Ringstation Overdinkel	173 km 400 dg	Levend, gevangen door ringer
Kleine Karekiet Bruxelles 10049185	18-08-2007 Heuseux/België	06-08-2008 Ringstation Overdinkel	196 km 354 dg	Levend, gevangen door ringer
Kleine Karekiet Arnhem AN53198	22-06-2007 Kanaal A/N Agelo	21-07-2009 Blauberg/België	202 km 760 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Kleine Karekiet Arnhem AN52466	09-08-2008 Ringstation Overdinkel	14-08-2009 Uebersyren/ Luxemburg	293 km 370 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Kleine Karekiet Arnhem AN52753	03-09-2008 Ringstation Overdinkel	06-09-2008 Rijkevorsel/België	183 km 4 dg	Levend, gevangen door ringer
Kleine Karekiet Arnhem AP46756	26-06-2008 Kanaal A/N Rossum	24-08-2008 Mechelen/België	228 km 59 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Kleine Karekiet Arnhem AP46807	24-06-2008 Kanaal A/N Fleringen	16-08-2008 Heultje/België	197 km 53 dg	Levend, gevangen door ringer
Kleine Karekiet Arnhem AP46992	30-07-2008 Kanaal A/N Agelo	21-09-2008 Oosthoven/België	176 km 53 dg	Levend, gevangen door ringer
Tuinfluitier Bruxelles 10041837	02-08-2007 Mont St Guibert/ België	30-07-2008 Ringstation Overdinkel	244 km 363 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Tuinfluitier Arnhem V387683	30-08-2008 Ringstation Overdinkel	08 en 09-09-2008 Zelee Heikant/België	243 km 10 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Zwartkop Bruxelles 10331557	24-09-2007 Mechelen/België	16-04-2009 Ringstation Overdinkel	222 km 570 dg	Levend, gevangen door ringer
Zwartkop Bruxelles 10939311	13-09-2008 Sint Amands/België	07-10-2008 Ringstation Overdinkel	234 km 24 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Zwartkop Arnhem V313481	27-08-2006 Ringstation Overdinkel	24-09-2007 Sint Niklaas/België	229 km 393 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Zwartkop Arnhem V313510	02-09-2006 Ringstation Overdinkel	27-02-2009 Cadiz/Spanje	2011 km 909 dg	Dood, raamslachtoffer
Zwartkop Arnhem V343023	29-08-2007 Ringstation Overdinkel	01-08-2009 Overdinkel	1 km 703 dg	Dood, verkeersslachtoffer
Zwartkop Arnhem V387220	02-05-2008 Ringstation Overdinkel	19-04-2009 Bohmte/Duitsland	84 km 352 dg	Levend, gevangen door ringer
Zwartkop Arnhem V388025	14-09-2008 Ringstation Overdinkel	15-09-2008 Velbert/Duitsland	104 km 1 dg	Levend, gevangen door ringer
Zwartkop Arnhem V388034	14-09-2008 Ringstation Overdinkel	19-06-2009 Nindorf/Duitsland	249 km 278 dg	Dood
Zwartkop Arnhem V388149	19-09-2008 Ringstation Overdinkel	07-10-2008 Bokrijk/Belië	180 km 18 dg	Levend, gevangen door ringer
Zwartkop Arnhem V405415	11-10-2008 Ringstation Overdinkel	27-09-2009 Villeteon/Frankrijk	1028 km 351 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Zwartkop Arnhem V431310	26-08-2009 Ringstation Overdinkel	01-09-2009 Ringstation Castricum	167 km 6 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Tjiftjaf Arnhem Y38511	31-07-2009 Ringstation Overdinkel	03-10-2009 Traibuenas/Spanje	1276 km 64 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Bladkoning Arnhem Y38812	06-10-2009 Ringstation Overdinkel	12-10-2009 Ouessant Island/ Frankrijk	1071 km 6 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd

VOGELSOORT RINGNUMMER	RINGDATUM RINGPLAATS/LAND	VINDDATUM RINDPLAATS/LAND	AFSTAND/ TIJD	BIJZONDERHEID
GrauwVliegenvanger Arnhem AS20303	16-06-2009 Oldenzaal	01-07-2009 Oldenzaal	0 km 15 dg	Dood, raamslachtoffer
Bonte Vliegenvanger Arnhem AG60172	25-05-2003 Volthe	13-05-2009 Volthe	2179 dg 2 km	Levend in nestkast met broedsel
Bonte Vliegenvanger Arnhem AH52069	26-05-2004 Volthe	14-05-2009 Volthe	1 km 1814 dg	Levend in nestkast met broedsel
Bonte Vliegenvanger Arnhem AK01317	29-05-2005 Volthe	01-06-2008 Markelo	28 km 1099 dg	Levend in nestkast met broedsel
Bonte Vliegenvanger Arnhem AJ26726	28-05-2006 Volthe	25-05-2009 Volthe	1 km 1093 dg	Levend in nestkast met broedsel
Bonte Vliegenvanger Arnhem AJ26793	28-05-2006 Volthe	19-04-2009 Dalfsen	50 km 1057 dg	Levend in nestkast met broedsel
Bonte Vliegenvanger Arnhem AL59058	22-05-2006 Losser	13-05-2009 Losser	2 km 1087 dg	Levend in nestkast met broedsel
Bonte Vliegenvanger Arnhem AL60282	03-06-2006 Agelo	29-05-2009 Agelo	3 km 1091 dg	Levend in nestkast met broedsel
Bonte vliegenvanger Arnhem AN03313	19-05-2007 Enschede WWG	26-05-2009 Enschede WWG	2 km 738 dg	Levend in nestkast met broedsel
Bonte Vliegenvanger Arnhem AN03334	19-05-2007 Enschede WWG	26-05-2009 Enschede WWG	2 km 738 dg	Levend in nestkast met broedsel
Bonte Vliegenvanger Arnhem AN03758	26-05-2007 Volthe	25-05-2009 Volthe	1 km 730 dg	Levend in nestkast met broedsel
Bonte Vliegenvanger Arnhem AN04368	31-05-2007 Losser	27-05-2009 Losser	2 km 727 dg	Levend in nestkast met broedsel
Bonte Vliegenvanger Arnhem AN53603	07-05-2008 Enschede WWG	26-05-2009 Enschede WWG	2 km 384 dg	Levend in nestkast met broedsel
Bonte Vliegenvanger Arnhem AN53558	11-05-2008 Volthe	11-05-2009 Volthe	0 km 365 dg	Levend in nestkast met broedsel
Bonte vliegenvanger Arnhem AN53561	13-05-2008 Volthe	20-05-2009 Volthe	2 km 372 dg	Levend in nestkast met broedsel
Bonte Vliegenvanger Arnhem AN53563	13-05-2008 Volthe	13-05-2009 Volthe	0 km 365 dg	Levend in nestkast met broedsel
Bonte Vliegenvanger Arnhem AN53776	26-05-2008 Volthe	18-05-2009 Volthe	0 km 357 dg	Levend in nestkast met broedsel
Bonte Vliegenvanger Arnhem AN53818	Saasveld 28-05-2008	20-05-2009 Deurningen	3 km 357 dg	Levend in nestkast met broedsel
Bonte Vliegenvanger Arnhem AN53913	30-05-2008 De Lutte	16-09-2009 Neede, Gelderland	29 km 351 dg	Levend in nestkast met broedsel
Bonte Vliegenvanger Arnhem AN53996	30-05-2008 Volthe	13-05-2009 Volthe	3 km 348 dg	Levend in nestkast met broedsel
Bonte Vliegenvanger Arnhem AN65218	10-05-2008 Ijhorst	11 en 25-05-2009 Volthe	53 km 380 dg	Levend in nestkast met broedsel
Bonte Vliegenvanger Arnhem AP46303	03-06-2008 Deurningen	02-06-2009 Diepenheim	27 km 364 dg	Levend in nestkast met broedsel
Bonte Vliegenvanger Arnhem AP46508	04-06-2008 Volthe	06-06-2009 Westerstede/ Duitsland	113 km 367 dg	Dood aangetrokken door licht
Boomklever Arnhem V237055	24-01-2007 Agelo	13-05-2009 Agelo	0 km 840 dg	Levend in nestkast met broedsel

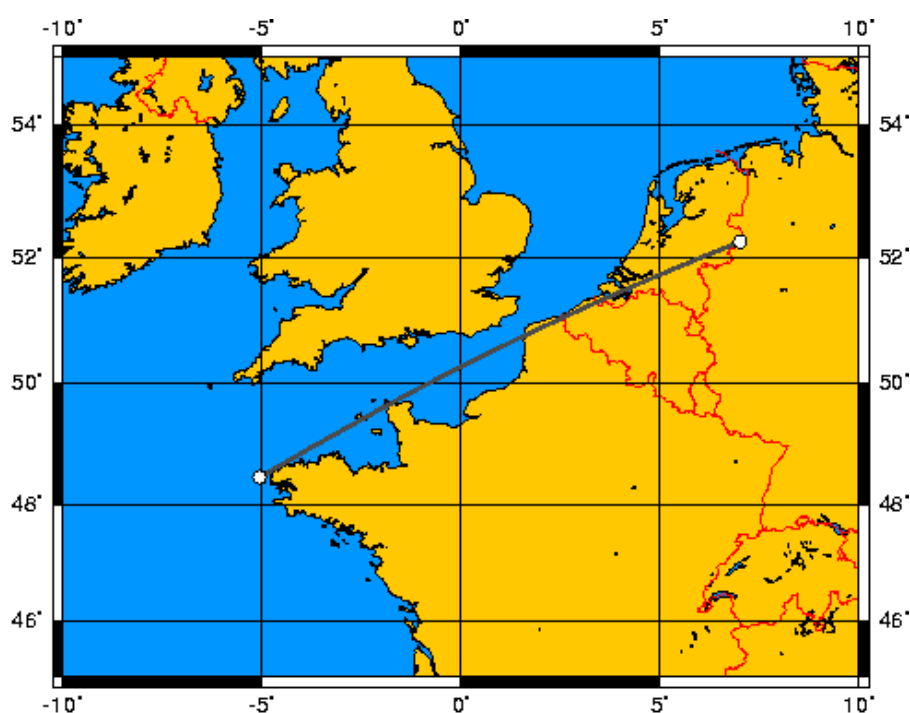
VOGELSOORT RINGNUMMER	RINGDATUM RINGPLAATS/LAND	VINDDATUM RINDPLAATS/LAND	AFSTAND/ TIJD	BIJZONDERHEID
Boomklever Arnhem V314454	10-05-2007 Saasveld	14-03-2009 Saasveld	0 km 674 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Boomklever Arnhem V356353	02-03-2009 Agelo	08-05-2009 Agelo	0 km 67 dg	Levend in nestkast met broedsel
Boomklever Arnhem V432271	14-05-2009 Volthe	09-06-2009 Rossum	2 km 26 dg	Levend, tegen raam gevlogen
Pimpelmees Arnhem AP47231	27-09-2008 Ringstation Overdinkel	02-03-2009 Overdinkel	0 km 156 dg	Dood, raamslachtoffer
Pimpelmees Kaunas VT.88916	30-09-2006 Ventes Ragas/Litauwen	02-12-2008 Ringstation Overdinkel	994 km 794 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Pimpelmees Kaunas VZ.67623	30-09-2008 Ventes Ragas/Litauwen	08-11-2008 Ringstation Overdinkel	994 km 39 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Pimpelmees Kaunas VZ.68842	03-10-2008 Ventes Ragas/Litauwen	11-11-2008 en 27-01-2009 Ringstation Overdinkel	994 km 39 dg en 119 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Pimpelmees Hiddensee VE95964	08-10-2008 Dranse/Duitsland	05-11-2008 Ringstation Overdinkel	393 km 28 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Pimpelmees Arnhem AP47751	08-11-2008 Ringstation Overdinkel	04-09-2009 Overdinkel	0 km 147 dg	Dood, gepakt door roofdier
Koolmees Arnhem V344250	26-10-2007 Ringstation Overdinkel	09-08-2009 Enschede	7 km 653 dg	Dood, gepakt door kat
Koolmees Gdansk KB94227	20-09-2008 Stacja/Polen	06-10-2008 Ringstation Overdinkel	856 km 16 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Koolmees Arnhem V388562	06-10-2008 Ringstation Overdinkel	19-10-2008 Steenokkerzeel/België	228 km 13 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Koolmees Kaunas VZ.81071	08-10-2008 Ventes Ragas/Litauwen	07-11-2008 Ringstation Overdinkel	994 km 30 dg	Levend, gevangen gecontroleerd
Koolmees Arnhem V405534	13-10-2008 Ringstation Overdinkel	09-03-2009 Miedzzydroje/ Polen	531 km 147 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Kauw Arnhem 3579359	06-06-2002 Ringstation Overdinkel	03-09-2009 Overdinkel	0 km 2646 dg	Dood
Kauw Arnhem 3215380	09-05-2006 Ringstation Overdinkel	20-04-2009 Overdinkel	2 km 1077 dg	Dood, onbekend hoe lang al
Spreeuw Arnhem L268140	02-05-2007 Agelo	18-05-2009 Agelo	0 km 747 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Spreeuw Arnhem L290617	08-05-2008 Volthe	14-05-2009 Volthe	0 km 371 dg	Dood in nestkast
Spreeuw Arnhem L290629	08-05-2008 Volthe	04-11-2008 Hames-Bourcres/ Frankrijk	388 km 180 dg	Dood
Spreeuw Arnhem L312866	08-05-2009 Volthe	23-06-2009 Meerkerke/België	290 km 46 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Spreeuw Arnhem L313126	09-05-2009 Agelo	26-05-2009 Agelo	0 km 17 dg	Dood, raamslachtoffer
Spreeuw Arnhem L313359	12-05-2009 Weerselo	13-07-2009 Gendt, Gelderland	79 km 62 dg	Dood, verward in beschermnet
Groenling Arnhem V344766	22-01-2008 Ringstation Overdinkel	23-06-2009 Oldenzaal	10 km 518 dg	Dood, korter dan één week

VOGELSOORT RINGNUMMER	RINGDATUM RINGPLAATS/LAND	VINDDATUM RINDPLAATS/LAND	AFSTAND/ TIJD	BIJZONDERHEID
Groenling Arnhem V430147	19-02-2009 Ringstation Overdinkel	27-07-2009 Enschede	10 km 158 dg	Dood, korter dan één week

TERUGMELDING VAN BLADKONING

Op het Ringersnet, een mailinglijst waarop actieve vogelringers in Nederland en België met elkaar ervaringen uitwisselen, werd s'avonds 29 september vanuit Frankrijk contact gezocht met de ringers van een Bladkoning met een Nederlandse ring. Deze ringer was natuurlijk zelf heel benieuwd waar en wanneer deze bladkoning was geringd. De melding via de officiële weg van Franse ringer aan Franse Ringcentrale en die weer aan het Vogeltrekstation in Heteren kan helaas vele maanden duren.

Omdat de ringserie wel heel bekend voorkwam, werd snel nog even gecontroleerd en jawel, de bladkoning was op ons ringstation in Overdinkel geringd op 6 oktober 2009 om 11.25 door Leo Hassing. Snel werd een mailtje verzonden en binnen de kortste keren kwam al weer antwoord met fantastisch nieuws.

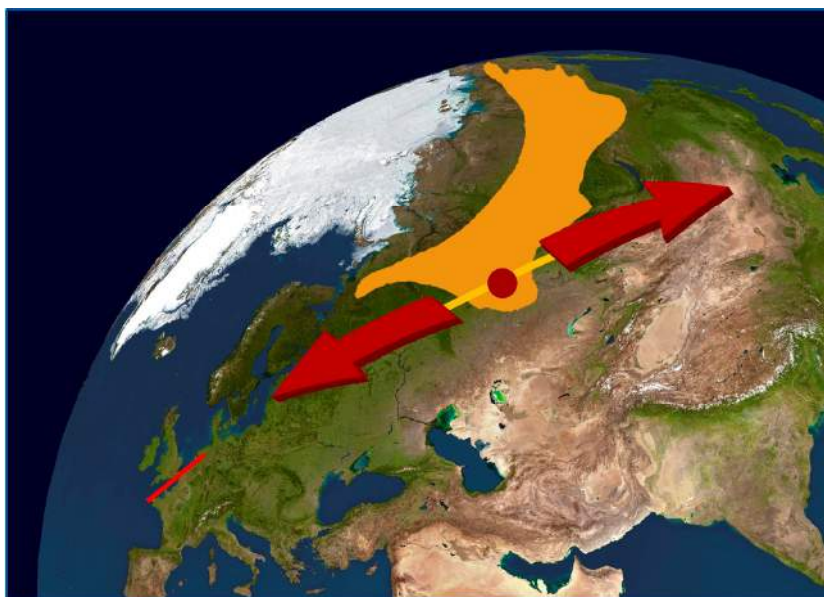

Onze bladkoning was op 12 oktober 2009, dus 6 dagen later, teruggevangen in Frankrijk op Ouessant Island. Dit eiland ligt voor de kust bij Bretagne ter hoogte van Brest op een afstand van 950 km. Op 10 oktober werd door vogelaars in een bosje, waar eerder ook al een blauwstaart en petsjorapieper waargenomen waren, al een bladkoning gesignaleerd. Op 12 oktober werd onze bladkoning in datzelfde bosje gevangen en de ring afgelezen.

Nadat vorig jaar in de herfst de eerste bladkoning werd gevangen en geringd in Overdinkel, was het dus op 6 oktober weer raak. Als er dan enkele weken later bericht komt dat de vogel al 6 dagen later teruggevangen is in Frankrijk is dat ongelooflijk en zeker binnen één week op zo een grote afstand.

Het broedgebied van bladkoningen ligt in Rusland en strekt zich uit van het noorden van de Oeral tot in Siberië, dus de vogel had al 3000 km afgelegd in Zuidwestelijke richting. Het overwinteringsgebied van deze soort is gelegen in Zuidoost Azië, dus onze bladkoning was aardig uit koers geraakt. Maar jaarlijks trekt een wisselend aantal bladkoningen in de verkeerde richting en belandt dan in West-Europa. In sommige jaren, zoals in 2008, waren dit er behoorlijk veel. Naast de vele zichtmeldingen in 2008, hoofdzakelijk langs de kust, werden er op de Nederlandse ringstations 139 exemplaren gevangen en geringd. Sinds 1911, toen in Nederland met het ringen van vogels werd begonnen, zijn er 747 bladkoningen in Nederland geringd.

Het lijkt erop dat de soort de laatste decennia talrijker wordt. Wetenschappers geven mogelijke verklaringen waarom lange afstandtrekkers van Zuid-Azië in Europa terecht komen. De eerste verklaring is "reversed migration". Genetisch geprogrammeerd vliegen trekvogels een bepaalde

afstand in een bepaalde richting. Dit wordt van generatie op generatie overgebracht. Een foutje in hun genen is verantwoordelijk dat de vogels 180° de verkeerde kant uitvliegen. Gezien vanuit het vertrekpunt in het broedgebied in Rusland vliegt de bladkoning rechtsaf in plaats van naar links en komt zo in Europa terecht. De afstand tussen broedgebied in Siberië en overwinteringsgebied in Zuid Azië is vaak gelijk aan de

afstand tussen broedgebied en Europa. Het verklaart ook dat korte afstandtrekkers uit Azië niet in Europa maar ergens in het westen of noorden van Azië terecht komen, want ze zijn genetisch geprogrammeerd niet zover te trekken. Vogelsoorten die de meeste kans maken in Europa terecht te komen zoals de bladkoning en in mindere mate de pallasboszanger zijn soorten die zeer talrijk zijn en een groot verspreidingsgebied hebben in Azië, net zoals de tjiftjaf en fitis in Europa.

Een andere verklaring die gegeven wordt is dat de vogels die een westelijke route volgen, genetisch bijdragen aan de populatie en deze pioniers op zoek zijn naar nieuwe overwinteringsgebieden voor de soort. Het toegenomen aantal waarnemingen van de bladkoning de laatste jaren kan een afspiegeling zijn van hogere overwinteringsaantallen van deze westelijk georiënteerde pioniers in de Siberische broedpopulatie.

Onderzoek heeft ook uitgewezen dat het weer met een hogedrukgebied boven Rusland met een krachtige oostelijke stroming in Europa niet de oorzaak is dat bladkoningen daardoor in de verkeerde richting worden gestuwd. Ieder jaar worden volgens een vast patroon bladkoningen waargenomen. De eerste arriveren al begin september in Finland, vervolgens komen de waarnemingen uit Zweden en Denemarken en vervolgen hun route ineen steeds zuidelijker koers. In de tweede helft van september arriveren de bladkoningen in Nederland en Engeland. De hoofdmoot passeert Nederland in oktober en vervolgens arriveren eind oktober en begin november de eerste bladkoningen in Frankrijk.

Voorlopig blijven alle verklaringen waarom bladkoningen in Europa terecht komen speculaties en ook is nog niet bekend of deze vogels overleven en weer terugkeren in hun broedgebied. Er zijn weinig terugmeldingen van bladkoningen. Een in Noorwegen geringde bladkoning, werd teruggevangen in Engeland en een ander die was geringd in Zuid Engeland werd de volgende dag gevangen op Gurnsey.

Harrie Linckens
VRS Conings